

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z GEOGRAFII W KLASIE VII

I. Formy Sprawdzania Osiągnięć Edukacyjnych

Ocena osiągnięć uczniów odbywa się w sposób ciągły i obejmuje następujące formy aktywności:

- **Sprawdziany (prace klasowe):** Zapowiadane z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem i wpisywane do terminarza w dzienniku elektronicznym. Obejmują materiał z całego działu.
- **Kartkówki:** Obejmują materiał z maksymalnie 3 ostatnich lekcji. Nie wymagają wcześniejszego zapowiedzenia.
- **Odpowiedzi ustne:** Mogą odbywać się bez zapowiedzi (z materiału z 3 ostatnich lekcji) lub na wyraźną prośbę ucznia (np. w ramach poprawy lub chęci wykazania się dodatkową wiedzą).
- **Praca na lekcji:** Oceniana bezpośrednio stopniem do dziennika lub w systemie plusów i minusów (notowanych w notatniku nauczyciela):
 - **3 plusy (+):** ocena bardzo dobra (5)
 - **5 plusów (+):** ocena celująca (6)
 - **3 minusy (-):** ocena niedostateczna (1)
- **Projekty i prezentacje:** Zadaniowe formy pracy indywidualnej lub grupowej, oceniane pod kątem merytorycznym, estetycznym oraz sposobu prezentacji.
- **Zadania praktyczne:** Praca z mapą ogólnogeograficzną i tematyczną, wykonywanie i odczytywanie wykresów, praca z materiałami źródłowymi oraz analiza danych statystycznych.

II. Profil Ucznia – Ogólne Wymagania na Poszczególne Oceny

Ocenę celującą (6) otrzymuje uczeń, który w pełni spełnia wymagania na oceny 2, 3, 4 i 5, opanował materiał określony w szczegółowych wymaganiach na ocenę celującą dla danej klasy, wykazuje szczególne zainteresowanie geografią, włącza się w działania pozalekcyjne i spełnia kryteria konkursowe lub wykonał projekt geograficzny. Szczegóły ubiegania się o ocenę celującą określono w rozdziale III.

Ocenę bardzo dobrą (5) otrzymuje uczeń, który w pełni opanował zakres wiedzy i umiejętności przypisany do ocen 2, 3, 4 oraz 5 w szczegółowych wymaganiach dla danej klasy, sprawnie posługuje się mapą, samodzielnie rozwiązuje problemy geograficzne oraz wdrożył nawyk systematycznej pracy.

Ocenę dobrą (4) otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na oceny 2 i 3 oraz opanował materiał na ocenę dobrą dla danej klasy, poprawnie stosuje wiedzę w sytuacjach typowych, potrafi analizować proste zależności przyczynowo-skutkowe i wyciągać wnioski przy niewielkiej pomocy nauczyciela.

Ocenę dostateczną (3) otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę 2 oraz opanował szczegółowe wymagania na ocenę dostateczną dla danej klasy, zna podstawowe pojęcia geograficzne, potrafi wykonać proste zadania z pomocą nauczyciela oraz czyta podstawowe elementy mapy.

Ocenę dopuszczającą (2) otrzymuje uczeń, który opanował podstawy wiedzy i umiejętności określone w szczegółowych wymaganiach na ocenę dopuszczającą dla danej klasy (co pozwala mu na kontynuację nauki na wyższym etapie); rozwiązuje zadania o stopniu trudności podstawowym z pomocą nauczyciela.

Ocenę niedostateczną (1) otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań edukacyjnych na ocenę dopuszczającą dla danej klasy, a jego braki w wiedzy i umiejętnościach uniemożliwiają dalszą naukę.

III. Kryteria uzyskania rocznej oceny celującej (6)

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który spełnia wszystkie wymagania na ocenę bardzo dobrą (w tym wykazuje się pełną systematycznością przez cały rok), a ponadto rozszerza swoją wiedzę i umiejętności poprzez udział w konkursach przedmiotowych:

- **Konkurs kuratorski z geografii:** Awans do etapu rejonowego/wojewódzkiego lub uzyskanie co najmniej 40% punktów w etapie szkolnym pod warunkiem wykazania się udokumentowanym w Portfolio wkładem pracy (rozwiązane arkusze z ubiegłych lat, własne notatki).
- **Szkolny Konkurs „Światoznawca”:** Uzyskanie tytułu Mistrza/Wicemistrza/ I Wicemistrza Mapy Świata.
- **Inne Konkursy Geograficzne, Ekologiczne lub Krajoznawcze:** Udział, rzetelne przygotowanie się i uzyskanie wysokiego wyniku (np. tytuł laureata, finalisty, wyróżnienie lub zajęcie czołowego miejsca) w innych konkursach przedmiotowych i tematycznych, które pojawią się w ofercie szkoły lub organów zewnętrznych w trakcie roku szkolnego (za uprzednią zgodą i pod kierunkiem nauczyciela).

Wymóg Prowadzenia Dokumentacji: Przygotowania do konkursów odbywają się w trybie pracy własnej pod kierunkiem nauczyciela i są dokumentowane na bieżąco w „portfolio geograficznym” (np. własne mapy pamięciowe, fiszki, rozwiązane arkusze, notatki do artykułów geograficznych).

IV. Warunki i tryb ubiegania się o roczną ocenę wyższą niż przewidywana

Warunki ubiegania się o roczną ocenę klasyfikacyjną z geografii wyższą niż przewidywana

Warunkiem ubiegania się o uzyskanie rocznej oceny klasyfikacyjnej z geografii wyższej niż przewidywana jest spełnienie zapisów Statutu Szkoły oraz wykazanie się długofalową samodyscypliną i systematyczną pracą w ciągu całego roku szkolnego.

Uczeń spełnia warunek systematyczności, jeśli do dnia wystawienia oceny przewidywanej spełnił **łącznie** następujące kryteria:

1. **Praca bieżąca:** Posiada w całorocznym ocenianiu bieżącym przynajmniej 50% ocen równych lub wyższych od oceny, o którą się ubiega, **uzyskanych z form sprawdzania wiedzy (tj. ze sprawdzianów i kartkówek)**.
2. **Poprawione oceny bieżące:** Nauczyciel odnotował w ciągu roku szkolnego próby na bieżąco podejmowanych poprawek ocen częściowych.
3. **Zeszyt przedmiotowy:** Przedłożenie kompletnego, estetycznie i systematycznie prowadzonego przez cały rok zeszytu przedmiotowego.
4. **Zeszyt ćwiczeń (jeśli jest przewidziany w danym roku szkolnym):** Poprawnie wypełnione wszystkie zadania wykonywane podczas lekcji.
5. **Teczka prac (portfolio geograficzne):** Przedłożenie teczek zawierających:
 - o wszystkie poprawnie i w pełni uzupełnione karty pracy otrzymane od nauczyciela w ciągu roku (*w przypadku nieobecności ucznia ma obowiązek zgłosić się po kartę pracy na pierwszej lekcji po powrocie do szkoły*),
 - o samodzielnie spisane wnioski i samoocenę po wszystkich napisanych w ciągu roku szkolnego sprawdzianach (*karta samooceny i błędów*).

Tryb i forma podwyższania oceny: Dopiero po pełnym spełnieniu wszystkich wyżej wymienionych warunków uczeń uzyskuje prawo do ubiegania się o wyższą ocenę. W takim przypadku nauczyciel ustali indywidualnie formę weryfikacji wiedzy i umiejętności ucznia – może to być w szczególności:

- wykonanie wskazanego zadania lub projektu geograficznego,
- napisanie testu sprawdzającego poziom opanowania wiedzy i umiejętności na wnioskowaną ocenę.

V. Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z geografii.

Dział	Ocena			
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra
Uczeń:				
I. <u>Środowisko przyrodnicze Polski</u>	• określa położenie fizycznogeograficzne i polityczne Polski, wskazuje na mapie przebieg granic Polski (w tym wód wewnętrznych); • zna nazwy państw sąsiadujących z Polską • wymienia pasy rzeźby terenu Polski i wskazuje je na mapie • wymienia najważniejsze wydarzenia geologiczne na obszarze Polski, formy terenu utworzone na obszarze Polski przez lądolód skandynawski, • zna podstawowe elementy rzeźby oraz cechy klimatu Polski, • wymienia typy gleb w Polsce • wymienia rodzaje lasów w Polsce • wskazuje na mapie główne rzeki Polski • wymienia przyczyny powodzi w Polsce • określa na podstawie mapy ogólnogeograficznej położenie	• omawia cechy położenia oraz wskazuje granice Europy i Polski na podstawie mapy ogólnogeograficznej • odczytuje współrzędne geograficzne wybranych punktów na mapie Polski i Europy • wymienia i wskazuje na mapie ogólnogeograficznej góry fałdowe, zrębowe, wulkaniczne w Europie i w Polsce oraz zna gezę ich powstania • charakteryzuje elementy ukształtowania terenu Polski oraz opisuje formy polodowcowe, • dokonuje podziału surowców mineralnych • charakteryzuje elementy klimatu Polski (rozkład temperatur powietrza i opadów atmosferycznych, przeważające kierunki wiatru) oraz długość okresu wegetacyjnego, • opisuje zjawisko powodzi i wskazuje na mapie obszary Polski szczególnie zagrożone powodzią,	• oblicza rozciągłość południkową oraz rozciągłość równoleżnikową Europy i Polski • wyjaśnia, jak powstał węgiel kamienny • charakteryzuje na podstawie map geologicznych obszar Polski na tle struktur geologicznych Europy • opisuje cechy różnych typów genetycznych gór w Polsce • omawia warunki klimatyczne w Europie • charakteryzuje czynniki kształtujące klimat w Polsce • omawia wpływ głównych mas powietrza na klimat i pogodę w Polsce • odczytuje wartości temperatury powietrza i wielkość opadów atmosferycznych z klimatogramów • opisuje na podstawie mapy cechy oraz walory Wisły i Odry • wymienia czynniki sprzyjające powodziom w Polsce • charakteryzuje i rozpoznaje typy wybrzeży Bałtyku	• charakteryzuje jednostki geologiczne Polski • wskazuje na mapach Europy i Polski obszary, na których występowały ruchy górotwórcze • rozpoznaje główne skały występujące na terenie kraju • podaje przykłady gospodarczego wykorzystania surowców mineralnych • opisuje pogodę kształtowaną przez główne masy powietrza napływające nad teren Polski • omawia ważniejsze typy jezior w Polsce • omawia niszczącą i budującą działalność Bałtyku • omawia największe powodzie w Polsce i ich skutki • przedstawia metody ochrony przeciwpowodziowej • omawia niszczącą i budującą działalność Bałtyku • opisuje typy lasów w Polsce

	Morza Bałtyckiego (jego największe zatoki, wyspy i cieśniny) oraz podaje jego główne cechy fizyczne • zna parki narodowe w Polsce i potrafi wskazać je na mapie tematycznej	• omawia wielkość i głębokość, temperaturę oraz zasolenie Bałtyku • opisuje i wskazuje na mapie rozmieszczenie wybrane typy gleb w Polsce • podaje przykłady rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych i pomników przyrody na obszarze wybranego regionu • charakteryzuje wybrane parki narodowe w Polsce	• wyróżnia najważniejsze cechy wybranych typów gleb • omawia funkcje lasów • ocenia rolę parków narodowych w zachowaniu naturalnych walorów środowiska przyrodniczego	• ocenia przydatność rolniczą różnych typów gleb • omawia na wybranych przykładach wpływ wylesiania dorzeczy, regulacji koryt rzecznych, stanu wałów przeciwpowodziowych, zabudowy obszarów zalewowych i tworzenia sztucznych zbiorników wodnych na wezbrania oraz występowanie i skutki powodzi w Polsce • wykazuje wpływ zmienności pogody w Polsce na rolnictwo, transport i turystykę
II. <u>Ludność i urbanizacja w Polsce</u>	• zna terminologię związaną z geografą demograficzną, potrafi wskazać najludniejsze państwa Europy, • wskazuje na mapie administracyjnej Polski poszczególne województwa i ich stolicy • wymienia czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności w Polsce • wymienia przyczyny migracji ludności • wymienia mniejszości narodowe w Polsce • wymienia największe miasta Polski i wskazuje je na mapie • wymienia funkcje miast • wymienia przyczyny migracji do stref podmiejskich oraz przyczyny wyludniania się wsi oddalonych od dużych miast	• wymienia przykłady terytoriów zależnych należących do państw europejskich • prezentuje na podstawie danych statystycznych zmiany liczby ludności Polski po II wojnie światowej • omawia na podstawie wykresu przyrost naturalny w Polsce w latach 1946–2018 • omawia przestrzenne zróżnicowanie współczynnika przyrostu naturalnego w Polsce • omawia na podstawie danych statystycznych średnią długość trwania życia Polaków na tle europejskich społeczeństw • wyjaśnia, czym są ekonomiczne grupy wieku • wyjaśnia przyczyny zróżnicowania gęstości zaludnienia w Polsce	• omawia zmiany na mapie politycznej Europy w drugiej połowie XX w. • oblicza współczynnik przyrostu naturalnego • podaje przyczyny zróżnicowania przyrostu naturalnego w Europie i w Polsce • omawia czynniki wpływające na liczbę urodzeń w Polsce • porównuje udział poszczególnych grup wiekowych ludności w Polsce na podstawie piramidy wieku i płci • oblicza wskaźnik gęstości zaludnienia Polski • opisuje na podstawie mapy cechy rozmieszczenia ludności w Polsce • opisuje skutki migracji zagranicznych w Polsce • porównuje przyrost rzeczywisty ludności w Polsce i w wybranych państwach Europy	• omawia podział administracyjny Polski • omawia na podstawie danych statystycznych uwarunkowania przyrostu naturalnego w Polsce na tle Europy • analizuje na podstawie dostępnych źródeł ekonomiczne skutki utrzymywania się niskich lub ujemnych wartości współczynnika przyrostu naturalnego w krajach Europy i Polski • analizuje piramidę wieku i płci ludności Polski • analizuje konsekwencje starzenia się społeczeństwa europejskiego • omawia przyrodnicze i pozaprzyrodnicze czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności w wybranych państwach Europy i Polski

	• potrafi odczytywać dane statystyczne	• omawia na podstawie mapy tematycznej przestrzenne zróżnicowanie gęstości zaludnienia w Polsce • podaje najważniejsze cechy migracji wewnętrznych w Polsce • wymienia główne przyczyny migracji zagranicznych w Polsce • określa kierunki napływu imigrantów do Polski • wskazuje na mapie województw podlaskiego i zachodniopomorskiego obszary o dużym wzroście liczby ludności • charakteryzuje mniejszości narodowe, mniejszości etniczne i społeczności etniczne w Polsce • podaje przyczyny rozwoju największych miast w Polsce • podaje przykłady miast o różnych funkcjach w Polsce • wymienia typy zespołów miejskich w Polsce i podaje ich przykłady • wskazuje różnice między aglomeracją monocentryczną a aglomeracją policentryczną • omawia przyczyny migracji do stref podmiejskich	• omawia przyczyny migracji wewnętrznych w Polsce • wskazuje na mapie województw podlaskiego i zachodniopomorskiego gminy o dużym spadku liczby ludności • analizuje współczynnik salda migracji na przykładzie województw zachodniopomorskiego i podlaskiego • przedstawia strukturę narodowościową ludności Polski na tle struktury narodowościowej ludności w wybranych państwach europejskich • określa na podstawie danych statystycznych różnice między strukturą zatrudnienia ludności w poszczególnych województwach • charakteryzuje funkcje wybranych miast w Polsce • omawia przyczyny rozwoju miast w Polsce • porównuje wskaźnik urbanizacji w Polsce i wybranych krajach Europy • analizuje rozmieszczenie oraz wielkość miast w Polsce • omawia na podstawie map tematycznych zmiany liczby ludności w strefach podmiejskich Krakowa i Warszawy	• oblicza przyrost rzeczywisty i współczynnik przyrostu rzeczywistego w Polsce • charakteryzuje skutki migracji wewnętrznych w Polsce • wyjaśnia wpływ migracji na strukturę wieku ludności obszarów wiejskich • omawia przyczyny rozmieszczenia mniejszości narodowych w Polsce • przedstawia strukturę wyznaniową Polaków na tle innych państw Europy • omawia strukturę zatrudnienia wg działów gospodarki w poszczególnych województwach • analizuje wielkość miast w Polsce i ich rozmieszczenie wg grup wielkościowych • omawia pozytywne i negatywne skutki urbanizacji • omawia wpływ migracji do stref podmiejskich na przekształcenie struktury demograficznej okolic Krakowa i Warszawy • określa zmiany w użytkowaniu i zagospodarowaniu stref podmiejskich na przykładzie Krakowa i Warszawy
III. <u>Rolnictwo i</u>	• wyjaśnia znaczenie terminów związanych z geografią rolnictwa i przemysłu	• opisuje warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze rozwoju rolnictwa w Polsce	• przedstawia rolnictwo jako sektor gospodarki oraz jego rolę w	• przedstawia korzyści dla polskiego rolnictwa wynikające z członkostwa naszego kraju w Unii Europejskiej

<u>przemysł</u> <u>Polski</u>	• wymienia funkcje rolnictwa • wymienia przyrodnicze i pozaprzyrodnicze warunki rozwoju rolnictwa w Polsce • wymienia na podstawie map tematycznych regiony rolnicze w Polsce • wymienia i wskazuje na mapie główne uprawy w Polsce • wymienia główne zwierzęta gospodarskie i wskazuje na mapie obszary ich chowu w Polsce • dokonuje podziału przemysłu na sekcje i działy • wymienia funkcje przemysłu • wymienia podstawowe cechy gospodarki centralnie sterowanej i gospodarki rynkowej • wymienia źródła energii • wymienia typy elektrowni i wskazuje na mapie największe elektrownie w Polsce • wymienia główne źródła energii	• prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę wielkościową gospodarstw rolnych w Polsce • przedstawia znaczenie gospodarcze głównych upraw w Polsce • prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę upraw w Polsce • przedstawia znaczenie gospodarcze produkcji zwierzęcej w Polsce • wymienia czynniki lokalizacji chowu bydła, trzody chlewnej i drobiu w Polsce • omawia cechy polskiego przemysłu • wymienia przyczyny zmian w strukturze przemysłu Polski • omawia cechy gospodarki Polski przed 1989 rokiem i po nim • lokalizuje na mapie Polski elektrownie ciepłownicze, wodne i niekonwencjonalne • podaje przyczyny rozwoju energetyki wiatrowej i słonecznej w województwach pomorskim i łódzkim	rozwoju społeczno-gospodarczym kraju • charakteryzuje regiony rolnicze o najkorzystniejszych warunkach do produkcji rolnej w Polsce • prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę chowu zwierząt gospodarskich w Polsce • przedstawia przemysł jako sektor gospodarki i jego rolę w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju • opisuje rozmieszczenie przemysłu w Polsce • omawia strukturę zatrudnienia w konurbacji katowickiej i aglomeracji łódzkiej przed 1989rokiem • prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę produkcji energii elektrycznej w Polsce na tle wybranych krajów Europy • wyjaśnia wpływ warunków pozaprzyrodniczych na wykorzystanie OZE w województwach pomorskim i łódzkim	• omawia poziom mechanizacji i chemizacji rolnictwa w Polsce • charakteryzuje czynniki wpływające na rozmieszczenie upraw w Polsce • porównuje produkcję roślinną w Polsce na tle produkcji w innych krajach Europy • porównuje produkcję zwierzęcą w Polsce na tle produkcji w innych krajach Europy • omawia rozwój przemysłu w Polsce po II wojnie światowej • analizuje przyczyny i skutki restrukturyzacji polskiego przemysłu • opisuje zmiany, które zaszły w strukturze produkcji po 1989 roku w konurbacji katowickiej i aglomeracji łódzkiej • omawia na podstawie dostępnych źródeł zmiany zachodzące współcześnie w polskiej energetyce • wymienia korzyści płynące z wykorzystania źródeł odnawialnych do produkcji energii • analizuje dane statystyczne dotyczące liczby farm wiatrowych w łódzkim i Pomorskiem
<u>IV. Usługi w</u> <u>Polsce</u>	• zna terminologię związaną z sektorem usług w Polsce (np. handel, eksport, import, turystyka, logistyka itd.) • podaje przykłady różnego rodzaju usług w Polsce • wyróżnia rodzaje transportu i łączności • wymienia regiony turystyczne Polski i wskazuje je na mapie	• omawia zróżnicowanie usług w Polsce oraz rodzaje transportu lądowego w Polsce • omawia na podstawie mapy tematycznej gęstość dróg kołowych i sieci kolejowej w Polsce • omawia na podstawie danych statystycznych stan morskiej floty transportowej w Polsce • wymienia towary, które dominują w polskim handlu zagranicznym	• przedstawia usługi jako sektor gospodarki oraz ich rolę w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju • charakteryzuje udział poszczególnych rodzajów transportu w przewozach pasażerów i ładunków • omawia ruch pasażerski w portach lotniczych Polski	• wyjaśnia przyczyny zróżnicowania sieci transportowej w Polsce • prezentuje na podstawie dostępnych źródeł problemy polskiego transportu wodnego i lotniczego • ocenia znaczenie handlu zagranicznego dla polskiej gospodarki • analizuje na podstawie dostępnych źródeł wpływy z turystyki w Polsce i w wybranych krajach Europy

	wymienia główne atrakcje turystyczne wybrzeża Bałtyku i Małopolski	- wymienia rodzaje usług, które rozwijają się dzięki wzrostowi ruchu turystycznego - omawia czynniki rozwoju turystyki - wymienia polskie obiekty znajdujące się na <i>Liście światowego dziedzictwa UNESCO</i> i wskazuje je na mapie	- podaje przyczyny nierównomiernego dostępu do środków łączności na terenie Polski - przedstawia przyczyny niskiego salda bilansu handlu zagranicznego w Polsce - charakteryzuje polskie obiekty znajdujące się na <i>Liście światowego dziedzictwa UNESCO</i> - charakteryzuje na przykładach walory turystyczne Polski - wskazuje na mapie położenie głównych atrakcji wybrzeża Bałtyku i Małopolski	- ocenia na podstawie dostępnych źródeł atrakcyjność turystyczną wybranego regionu Polski - analizuje dane statystyczne dotyczące ruchu turystycznego nad Morzem Bałtyckim i w Krakowie - określa wpływ walorów przyrodniczych wybrzeża Bałtyku oraz dziedzictwa kulturowego Małopolski na rozwój turystyki na tych obszarach - podaje przykłady sukcesów polskich firm na arenie międzynarodowej
V. <u>Mój region i moja mała ojczyzna</u>	- wskazuje położenie swojego regionu na mapie ogólnogeograficznej Polski - wymienia najważniejsze walory przyrodnicze regionu	- podaje główne cechy środowiska przyrodniczego regionu na podstawie map tematycznych - wyróżnia najważniejsze cechy gospodarki regionu na podstawie danych statystycznych i map tematycznych - identyfikuje obszar utożsamiany z własną „małą ojczyzną”.	- wyjaśnia uwarunkowania zróżnicowania środowiska przyrodniczego w swoim regionie - prezentuje główne cechy gospodarki, struktury demograficznej i ludności regionu - opisuje walory środowiska geograficznego małej ojczyzny - wyszukuje i przedstawia źródła informacji o „małej ojczyźnie”.	- przedstawia w dowolnej formie (np. prezentacji multimedialnej, plakatu, wystawy fotograficznej) przyrodnicze i kulturowe walory swojego regionu - prezentuje na podstawie informacji wyszukanych w różnych źródłach i w dowolnej formie (np. prezentacji multimedialnej, plakatu, wystawy fotograficznej) atrakcyjność osadniczą oraz gospodarczą małej ojczyzny - projektuje na podstawie wyszukanych informacji trasę wycieczki krajoznawczej po własnym regionie - projektuje na podstawie własnych obserwacji terenowych działania służące zachowaniu walorów środowiska geograficznego (przyrodniczego i kulturowego) oraz poprawie warunków życia lokalnej społeczności